Ч. 265 Неділя 26 падолиста (8 грудня) 1895 Рік V.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улица Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і на зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Газети Львівскоі".

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Староствах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
за пів року зр. 1·20
за чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року зр. 2·70
на чверть року зр. 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр

Проґрама

торжественного в'їзду Єго Еміненциї Кардинала Сильвестра Сембратовича до сьв. Юра.

I. Приїзд Єго Еміненциї Кардинала з Відня з аблеґатом Папским Guard Nobile на дворець.

1) На двірци зберуть ся: рускі епіскопи з представителями Капітул, Митроп. Капітула in gremio, представителі високих властий, представителі руских товариств і хор алюмнів.

2) При в'їзді поїзду на перон відспіває хор алюмнів на пероні: „Многая літа".

3) По привитаню Єго Еміненциї присутними представителями властий на пероні, повитають Єго Еміненцию короткими промовами в сали:

а) Вп. о. Архіпресвітер Білецкий в імени Капітул і Духовеньства; — б) проф. др. Ісидор Шараневич в імени Ставропігийского Інститута; — в) др. Дамян Савчак в імени сьвітских Русинів.

II. В'їзд Єго Еміненциї Кардинала з двірця до сьв. Юра.

1) В'їзд з двірця відбуде ся при звуках дзвонів слідуючими улицями: Коліевою, Сапіги, Коперніка, Словацкого, Маршалківскою, Міцкевича — до сьв. Юра.

2) Наперед поїдуть члени Капітул, за ними Преосьв. Епіскопи, а за тими Єго Еміненция Кардинал і инші достойні гості.

3) На площи сьв. Юра перед брамою аж до катедральної церкви утворять шпалір братства церковні з хоругвами і алюмни.

4) Єго Еміненция увійде до церкви і тут по відправленю короткого молебня уділить присутним благословения сьв. Тайною, а опісля асиста відведе Єго Еміненцию до палати, де з балькона уділить благословения вірним.

5) В палаті наступить повитанє Єго Еміненциї Є. Ексц. кн. Намістником в імени Високого правительства; — Є. Ексц. ґр. Маршалком краєвим в імени краю і Вп. П. Президентом міста на чолї Ради міскої в імени столиці краю.

День приїзду буде поданий пізнійше до відомости.

З Ради державної.

Вчерашне засіданє Палати послів було замітне тим, що межи антисемітами а Молодочехами прийшло до острої перепалки, котрої наслідком есть то, що обі партиї станули ворожо против себе. Роздор межи партиями опозицийними уважає дехто справедливо фактом великої ваги. Хід нарад вчерашного засіданя був такий:

Пос. Барайтер і товариші поставили пильне внесенє о предложеню проєкту закона, котрий би забезпечував свободу виборів через зміну закона з 17 грудня 1862 р.

Пос. Романчук інтерпелював міністра справ внутрішних в справі еміґрованя селян з Галичини цілими масами за границю.

Опісля вела ся дальша дискусия спецbackground над законом о інспекторах гірничих. — Пос. Кавніц противив ся прилученю тих інспекторів до громади урядників старость гірничих і заявив в імени Молодочехів, що на случай, коли-б було приняте дотичне внесенє пос. Фалькенгайна, то він і єго товариші будуть голосувати в третім читаню против проєкту. — По фактичнім спростованю пос. Фалькенгайна референт Бернрайтер виступив також против того внесеня і доказував на численних примірах, що діяльність таких орґанів, що стоять безпосередно під зарядом неутральним, есть в австрийскій адміністрациї дуже успішна.

Остаточно ухвалено §. 1 після внесеня комісиї а §. 2 після внесеня Фалькенгайна з поправкою Пернерсторфера в тім напрямі, щоби підвисшити платню інспекторам гірничим.

Під конець засіданя відбула ся дебата над пильностию внесеня пос. Пернерсторфера в справі проєкту реформи виборчої. Пос. Пернерсторфер мотивував своє внесенє тим, що сеї справи годі вже проволікати, бо посли і партиї будуть мусіли підчас сьвяточних ферий роздумати над тим, чи проєкт есть добрий чи злий. — Президент міністрів ґр. Бадені відповів коротко, що в сій хвили не може ще заявити ся позитивно і згідно за пильностию внесеня, але завіряв, що підчас ґенеральної дебати над буджетом, а то буде за 3 або 4 дни, дасть рішучу відповідь в справі виборчій. Президент міністрів завізвав внескодателя, щоби мав ще трохи терпеливости а Палату просив, щоби відкинула пильність внесеня.

По президенті міністрів заявив пос. ґр. Кінбурґ іменем лївиці, що она признавала і признає конечність і пильність реформи виборчої, а хоч правительство оправдує тепер проволоку, то лївиця буде голосувати против відреченя сеї справи. — Пос. Брзорад заявив іменем Молодочехів, що есть за пильностию внесеня. Молодочехи суть одинокою партиєю,

1)

Дещо з техніки.

I.

Новочасна вандрівка народів. — Кілько зелїзниць на сьвіті а кілько кораблїв. — Як роблять ся шини і колеса від ваґонів. — Чоловік а машина. — Мала сила а велика робота. — Переношенє домів в Америці. — Чому конем міряють силу машин? — Як мірить ся електрику.

Зелїзо, пара і електрика, — то три великі сили природи, що ставувши в спілцї на службу у чоловіка, роблять тепер страшенний переворот на сьвіті, переворот, що правда, мирний і тихий, але тим певнїйший і більший, тим глубше сягаючий в житє народів. Вандрівка народів, яка проявила ся була в початках середних віків, від котрої повалила ся не одна держава, щез із сьвіта не один нарід — нїчим супротив теперішної вандрівки, яку на цілій земли викликали згадані три сили. Ба, новочасна вандрівка народів не лиш стає чим раз більша, але може вже в не дуже далекім часї прибере навіть величезні розміри, скоро до теперішних наших великих средств перевозових, до зелїзниць і кораблїв, приступлять ще зелїзницї і кораблї електричні та плавба по воздусї. Новочасна вандрівка іде тихо і майже незамітно; що найбільше дає о ній знати свист льокомотиви або димнок корабля, що перевозить людий з краю до краю навіть за далеке море. За то іде она постійно і безупинно. І нині як підчас давнїйших вандрівок бере верх висша культура і цивілїзация над низшою; лиш то, що давнїйше ділось місцями, діє ся нині на цілім сьвіті, а коли давнїйше двигателем великих змін був головно сьвітогляд народів, стала ся нині тим двигателем головно штука добуваня богатств землї та використовуваня сил природи в хосен чоловіка, штука будівництва, одним словом сказавши стала ся ним нині — техніка.

Техніка місцями так вже дуже зблизила народи до себе, що майже зачинають затирати ся природні границї, які їх ще до недавна розділяли. Навіть найвисші гори, навіть широкі моря не творять вже таких запор, які творили ще з початком сего столїтя. Штука техніків попровертала гори, поклала понад дебрами і ярами величезні мости та пустила ними зелїзницї, поперекопувала землї на кількадесять миль далеко, посполучувала з собою розділені давнїйше моря, та побудовала кораблї, котрі до кількох днів перевозять відразу по кілька тисячів людий в так далекі сторони, що давнїйше треба було їхати туди цілими місяцями.

Нема вже нинї чоловіка, котрий би не знав, що то зелїзниця, але мало хто звертає на то увагу, як велика сила спочиває в зелїзницях, що нині вже досить густою сїтію вкрила землю і чим раз більше єї вкриває. Коли в 1825 р. побудовано в Анґлії із Стоктону до Дерлїнґтона першу зелїзницю на 41 кільометрів довгу, а дня 27 вересня того-ж року пущено по ній перший поїзд з людьми, то певно тогди нікому й на гадку не прийшло, що за 70 літ буде вже тілько зелїзниць на земли, що коли б так їх можна пустити високо в гору, то досягнули би значно дальше, як аж до місяця. Кілько есть зелїзниць на земли як-раз в теперішну пору, годі сказати, бо обчисленє відбуває ся що пять літ; але з послїдного обчислення в 1893 р. показало ся, що було їх до того року 671.170 кільометрів, значить ся: коли-б всї ті зелїзницї покласти самою серединою доокола землї (т. є. вздовж рівника), то они обійшли би землю майже 17 разів доокола, а коли-б їх витягнути в постійній лінії аж до місяця, то они перейшли би ще на 300.000 кільометрів повисше него.

Найбільше зелїзниць припадає на Америку, бо аж 360.415 кільометрів; Европа має 238.550, Азия 38.788, Африка 12.384, а Австралія лиш 1030 кільометрів. Розуміє ся, що сї числа подають довготу зелїзниць лиш з кінцем 1893 р. і що за два послїдні роки число всїх зелїзниць змінило ся значно. Але вже ті числа показують нам наглядно, як великий мусить бути той рух, який завели зелїзниці. Рух той під-

котра в парляменті і поза парляментом домагає ся загального права голосованя і она також виготовила свого часу відповідний проєкт. — Пос. Кронаветтер промавляв також за внесенєм пильности, тим більше, що президент міністрів обіцює дати пояснене що-до справи реформи виборчої, але не що-до проєкту дотичного закона.

Пос. Люеґер виступив насамперед дуже остро против лївиці докоряючи їй, що она не думає щиро о реформі виборчій. Заявлене ґр. Кінбурґа не доказує нічого. Доси старала ся лївиця проволїкати справу а навіть зовсім єї усунути. Коли лївиця бажала щиро тої реформи, то чому не подумала о тім за правительства коалїцийного, т. є. тогди, коли майже верховодила. Дальше робив Люеґер закиди лївици, що она, коли упало коалїцийне правительство, говорила, що не піде рука в руку з клюбом Гогенварта, тепер же веде з ним знову потайком переговори. Відтак обговорював Люеґер поступованє Молодочехів, котрі тепер нараз дуже притихли. Перед тим — говорив Люеґер дуже злобно — поступав клюб Молодочехів так, як коли-б ческий лев мав не два але що найменше сто хвостів; тепер же здає ся, що то бідолашне звіря не має зовсім хвоста. Мусимо преці раз довідати ся, які то присмаки дало правительство Молодочехам; преці від звичайних президентских не стали би нараз так чемні. Наконець завзивав Люеґер Палату, щоби голосувала за пильностию внесеня Пернерсторфера.

Пос. Кайцль (Молодочех) застеріг ся іменем своєї партиї против докорів, зроблених їй Люеґером. Чехи були перші, що домагали ся як найдальше ідучої реформи виборчої і предкладали навіть проєкт. Молодочехи суть передовсїм народною партиєю, отже мають в Раді державній боронити народних інтересів. Суть однакож за рівноуправненєм і длятого не можуть поступати спільно з партиєю, котра голосить борбу релїґійну. Молодочехи зараз по виголошеню президентом міністрів проґрамової бесїди заявили, що не підуть під єго команду; тим менше мають охоти слухати команди Люеґера.

На бесїду Кайцля відповів Люеґер, що він не хотів оскорбляти Молодочехів, а хотів лиш сконстатувати, що ся партия стала ся тепер приступною для правительства а навіть навязала якісь точки угодові. Він, Люеґер, став ся тепер недовірчивим і мимо заперечень побоює ся, що Молодочехи дадуть ся зловити.

Наконець промавляв ще пос. Пернерсторфер, котрий доказував лївици, що она по правдї не хоче реформи виборчої, але пригадав і антисемітам, що они на своїх зборах навіть не згадують о реформі виборчій.

Остаточно пильність внесеня пос. Пернерсторфера відкинено. За пильностию голосували: Молодочехи, антисеміти і нїмецкі народовцї.

Перегляд полїтичний.

О димисиї намістника Чехії, ґр. Туна, не чувати доси нїчого; за то доносять з Відня, що ґр. Тун був вчера на радї міністрів.

Wien. Ztg. оголосила церемониял при обрядї врученя Є. Емін. Кардиналови Сембратовичеви кардинальского капелюха.

До Köln. Ztg. доносять з Петербурга, що там викликало велику сензацию вислане другий раз вел. кн. Володимира до Берлина, тим більше, що той евентуальний наслїдник престола стоїть занадто високо, як щоби єго висилано з подякою за рисунок присланий нїмецким цїсарем цареви, а представляючий Хінцїв загрожуючих цивілїзациї, а до місий полїтичних не був доси уживаний.

До Парижа наспіла вість з Константинополя, після котрої мав султан дати державам такі докази своєї доброї волї, що справа висланя других кораблїв стацийних стала ся вже безпредметовою, а амбасадори одержали від своїх держав дотичні інструкциї.

Новинки

Львів дня 7 грудня 1895.

— **Є. Вел. Цїсар** приймав вчера перед полуднем на авдиенциї Є. Е. кардинала Сильвестра Сембратовича, члена папскої шляхотскої ґвардиї ґр. Петромаркі, відтак архиепископа зальцбургского кардинала Галлера з другим членом папскої ґвардиї Сакріпантім, а вкінци папского висланника пралата Бавмґартена, котрий вручив Цїсареви папске breve.

— **Є. Е. митрополит Сильвестер Сембратович** буде інстальований Є. В. Цїсарем — як пишуть з Відня — перший яко кардинал, а аеп. Галлер другий. В четвер віддали Єго Ем. кардиналови-митрополитови візити ріжні достойники. — Нинї в суботу о годинї 11-ій рано відбуде ся інсталяция в двірскій каплици, а вечером о 6-ій годинї в дворі Цїсарскім ґалевий обід, на котрий дістали вже запросини Є. Е. кардинал-митрополит з своєю дружиною.

— **Звичайні загальні збори товариства „Бурса ім. сьв. О. Николая в Перемишли“** відбудуть ся в суботу дня 14 грудня с. р. о годинї 6 вечером, а на випадок некомплєту відбудуть са того-ж дня о годинї 7-ій вечером в комнатах Рускої Бесїди (Ринок, дім Вп. Пискоржа) з таким порядком дневним: 1) відчитане протоколу з попередних зборів, 2) справоздане з дїяльности уступаючого видїлу, 3) вибір нового видїлу, предсїдателя і єго заступника, 4) внесеня і інтерпеляциї.

— **Преконізация кс. Вебера.** На засїданю папского консисторя в Римі дня 2 грудня с. р. преконїзовано крилошанина львівскої лат. консисториї о. Вебера яко суфраґана львівскої лат. архідиецезиї епископом темненьским (Темноє в Малій Азиї) in partibus infidelium. Новий епископ уродив ся 1846 р. в Фірстенталї на Буковинї. Ґімназию окінчив в Чернівцях, а теольоґію в Римі, де одержав 1873 р. степень дра теольоґії. — Висьвящене нового епископа відбуде ся по лат. Різдвяних сьвятах.

держує на мори 41.073 кораблїв торговельних, з котрих 30.711 суть лиш кораблї вітрилові, а 10.362 пароходів. До того треба ще й то зважити, що тут вчислені лиш самі більші кораблї та що пароходи роблять майже в троє так велику службу, як кораблї вітрилові. Про маринарку воєнну вже й не згадуємо.

Кілько розуму людского, кілько штуки технїчної, гроший і материялу будівельного треба було вложити в ті средства перевозові — о тім здаєсь не треба й говорити; але на одно хочемо звернути увагу: тілько людий їздить зелїзницями, а однакож дуже мало кому приходить на гадку, а ще менше єсть таких, котрі то знають, як то роблять ся шини, без котрих не було би зелїзниць, або як роблять ся колеса, що котять ся по тих шинах. Думаємо, що то річ для кождого цїкава і длятого розкажемо дещо о тім, а за взорець возьмемо угорску гуту Діошдер, де виробляють найлїпшу сталь і найлїпші сталеві шини. Діошдер єсть то велика, бо около 6 000 душ числяча громада в боршодскім комітатї коло Міскольча. Єсть то, можна би сказати, місто самих робітників, бо їх тут найбільше. Довгими рядами вздовж рівненьких улиць видко самі городцї а в них хороші доми робітників та урядників фабричних, бо тут повно всїляких фабрик: державна гута зелїза і гамарні, гута скла, фабрика паперу, фабрики машин і т. д. Зайдім же тут до зелїзної гути та придивім ся, що там робить ся.

В горнї — так називає ся піч в гутї — як раз вже розтопило ся зелїзо. Піч така горяча, що аж лячно підійти до неї, а в самій печи мусить бути аж 1.800 степенів тепла. Яка то горяч мусить бути, легко собі уявити, коли зважимо, що при сто степенях тепла вода кипить. Чотирох робітників котить по шинах візок, на котрім єсть такий котел, що не розтопив би ся і в найбільшім огни. Скоро підсунули той котел на візку аж під саме горно, вибивають в горнї чіп і в одній хвили виливає ся з него до кітла червоне як грань, розтоплене зелїзо. Сто метричних сотнарів наповняють котел аж по самі береги. При тій роботї розскакують ся искри на всї боки, з горна і з кітла бухає страшенна горяч, а робітники, чорні як коминярі, не боять ся нїчого, лиш роблять своє дальше: котять розтоплене зелїзо в кітлї назад від горна.

Нараз візок разом з кітлом і робітниками підоймає ся високо в гору. Там ловить машина котел і виливає з него зелїзо в другий котел, що виглядає як грушка і таки називає ся „грушкою Бесемера“, того, що перший научив робити сталь з зелїза в той спосіб, щоби із розтопленого зелїза видмухати весь вуголь. Той котел називають також „переміннником“ (конвертером), бо в нїм перемінює ся зелїзо на сталь. Перемінник єсть завішений по серединї на осях і може на них обертати ся. Через одну з тих осий іде рура аж під спід, а сильна машина вдмухує нею студений воздух до кітла. Ледви що воздух дібрав ся до розтопленого зелїза, як оно зачинає страшенно бурити ся і шипіти; з кітла бухає поломінь і сиплють ся искри на всї боки, так, що всї, котрі на то з'явище дивлять ся, утїкають на яких сорок або пятьдесять метрів далеко та ховають ся, де хто може. Лиш робітники не втїкають; они стоять серед огнистого дощу і все порають ся коло перемінника. Один з них покрутить корбою, а котел наставить ся зараз своїм отвором до бовдура, що зроблений над ним в стінї. Під той бовдур бухає поломінь з кітла може якої пів години, а єсть така біла і ясна, що аж за очи ловить. Розтоплене зелїзо, що перед тим жаріло ся червоним огнем, жарить ся тепер білим. Від часу до часу робітник при кітлї покрутить корбою і спинить воздух, а в кітлї настає спокій. Другий робітник покрутить иншою корбою, а котел нахилить ся на бік; тогди третий робітник всадить в котел великий сталевий друк і пробує, о скілько зелїзо перемінило ся вже в сталь. Проба показала, що сталь ще не готова; тогди кидають до кітла ще кілька сотнарів поломаних шин, котрі в одній хвили в нїм топлять ся. Иноді кидають до кітла ще и кілька кільо манґану, металю подібного до зелїза, котрий помагає виганяти з зелїза вуголь. І знову машина вдмухує до кітла воздух, і знову зачинають сипати ся з него искри та бухати поломінь, така сама біла і ясна, як перед тим. На долинї стоїть інжинїр і дивить ся крізь відповідний до того прилад на бухаючу з кітла поломінь. Поломінь стає чим раз яснїйша аж наконець ледви що єї видко і она набирає слабо синявої барви — інжинїр дає знак: з зелїза зробила ся вже сталь.

Додати тут мусимо, що грушка Бесемера або перемінник, зроблена з грубої, зелїзної бляхи, вимащеної в серединї мішаниною з кременя і глини, а машина, котра вдмухує воздух до перемінника, має силу 250 коний.

На даний знак перестає машина вдмухувати воздух, а робітники нахиляють перемінник на бік. Тимчасом підкотили під перемінник другий котел і в него вилавають сто сотнарів готової стали. Іскри сиплять ся підчас того знову на всі боки. За кілька мінут пiднимає ся сей другий котел понад 24 на метер високих, а досить вузких кітлів і до кождого з них наливають готової стали. Парова підойма ловить відтак один котел за другим і вкладає їх в слабий огонь, щоби сталь відразу не стигла. За хвильку ловить підойма знову один з тих кітлів і виливає сталь на землю. Ледви що зробить ся на земли груда стали може на пів метра довга, як нараз мовби жива зачинає рушати ся; она цїла ще червона і суне ся на перед, як коли-б якийсь огненний змій. Сталь, бачите суне ся по малих валках, що заєдно обертають ся, під великі валки, котрі зараз єї ловлять і валкують. Сталь під валками скрипить і скреготче, що чоловік мало від того не оглухне; она перетискає ся крізь вузкий отвір, розтягає ся і виходить другим боком. Там ловить єї знову пара величезних кліщів і суне назад під ті самі валки, лиш що вже отвір між ними ще менший. Груда стали виходить тепер

— **Холера.** Дня 5 грудня було недужих на холеру з попередних днів 10 осіб; заведужали дві особи і померли дві, так що лишило ся в лїченю знов 10 осіб. Місцевостий навіщених холерою було в тім дни лише три, а то Личківцї та Шибірок новий в гусятиньскім повітї і Бриконя нова в повітї теребовельскім.

— **Село Вишатичі**, перемиского повіта навістила нова язва. Як звістно, дня 7 жовтня с. р. вибух там огонь і знищив майже цїле село, тепер же, як пишуть, прокинув ся там сильний тиф в наслїдок нужди, недостатку і переповненя мешкань. Погорільцї не маючи своїх хат, містять ся в комірнім у других, так що хати нереповнені до неможливости. Крім Вишатич появив ся тиф в Бикові.

— **Фальшиві корони** появили ся в обізї в Кракові. Они дуже зручно підроблені, а пізнати їх можна по тім, що суть білі і гладкі, немов масні, бо вироблені з нїклю. Поліция пильно слїдить фальшівника.

— **Знесений засуд.** З Тернополя пишуть: Тутешний суд присяжних засудив на кару смерти Марту Демянову і її любовника Луця Галяна, котрий, після акту обжалованя, убив мужа Марти, а відтак вкинув трупа до Днїстра. Трибунал касацийний у Відни в наслїдок внесеної жалоби неважности зніс сей засуд і поручив розписати в тій справі нову розправу.

— **Крадежи у Львові.** Катерина Жидова з Дмитря устроювала собі від якогось часу виправи до міста в торгові днї і користаючи з натовпу крала по склепах і на торзї, що удало ся. Одначе вчера прихоплено її на крадежи в однім склепі при площи Краківскій і увязнено її. — При ул. сьв. Станислава розбив сторож дому куфер зарібника Борского, котрий у него мешкав і обікрав его. — В дотепний спосіб крав один візник складу дерева при ул. Городецкій дерево свого пана. Порозумівши ся з зарібником Яковом Куликом накладав зле дерево на возї, так що в дорозї дерево спадало, а Кулик ідучи за возом, збирав сягові поліна і заносив їх до склепика та продавав. Вчера виловлено обох спільників.

— **Виборче обманьство.** В червни с. р. засудив віденьский суд шевця Ант. Соколичка на три днї арешту за те, що в часї виборів до ради міскої віддав виборчу картку за иншого виборця. Він оправдував ся перед судом, що властиво не мав наміру голосувати за кого иншого, а лише стоячи при урнї хотів спитати комісию, чи вільно ему віддати голос в імени свого товариша другого шевця, одначе в гаморі і натовпі не чула комісия того питаня і так він попиханий товпою виборців майже мимохіть кинув чужу картку до урни. Тій обороні прислухував ся инший швець якийсь Павеньский і постановив помогти Соколичкови. Виступив в поміж прислухуючих ся і зажадав, щоби его судия переслухав яко сьвідка, бо він був при тім як Соколичек голосував. Судия згодив ся на то і Павеньский під присягою зізнав, що чув, як Соколичек питав комісию виборчу, чи вільно ему за кого иншого голосувати. Супротив такого рішучого зізнаня як з другої сторони супротив рішучого заперечення виборчої комісиї, котра внесла против Соколичка обжалованє, мусів судия покликати богато инших сьвідків, а з їх згідних зізнань показало ся, що Павеньский зізнав неправду. Не досить на тім, але на розправі переведеній оногди, закинув Павеньский предсїдателеви виборчої комісиї сторонничість для жидів против християн. Отже суд засудив его за кривоприсягу і несправедливе обжалованє предсїдателя комісиї на місяць вязницї заострепої постом.

— **Охорона співаючих птиць.** Як доказують природознавцї, з двайцятьох молодих співаючих птиць гине сїмнайцять вже в тім самім роцї, в котрім вивели ся, а лише три а часом лиш два остає при житю і множить ся на другий рік. То неприродне на око відношенє 17 гинучих на 20 виведених писклят есть таки правдиве, коли взяти на увагу причини смерти молодих птиць. З тих причин найважнїйшою есть та, що богато хижих звірят нищить гнїзда птиць. Досліди зібрані ученим Распель в невеличкім парку, виказали, що з 67 гнїзд зрабували коти, вивірки, миши, сороки і яструби 41, одно гнїздо мав знищити навіть їжак, а одно забрав цїлковито яструб. Кіт, найгрізнїйший ворог птиць, з'їв писклята з пятьнайцять гнїзд, хоч в тім парку нищено коти без милосердия. Суть ще инші звірята, котрі ширять між співаючими птицями великі спустошеня, а іменно ласицї, вужі і перед усім змиї. Нераз приглядав ся природознавець Марлен, як змиї виносили молоді птички одну по другій з гнїзда, часом сполошив ласицю, котра сховала ся перед ним в гущавину, а в місци, в котрім сполошив того шкідника, лежали молоді, або яйця на земли коло знищеного гнїзда. З дослідів Марлена виходить, що зі 100 співаючих птиць, як соловії, коси, жайворонки і т. ин. гине 65 до 70. Очевидно, що гнїзда на високих деревах нищать переважно сороки і хижі птицї, а положені при земли вужі і ласицї. Отже для охорони співаючих птиць треба без пощади нищити коти, ласицї, сороки і яструби. І зозуля нищить деякі гнїзда, кожда зозуля самичка складає кождого року в 4 до 5 гнїздах свої яйця, в наслїдок чого мусять молоді птицї в тих гнїздах погинути. Але зозуль есть розмірно мало, а що она віддає немалі користи задля нищеня гусениць, то її треба длятого хоронити.

— **Померли:** О. Данило Таначкевич, сьвященик ювилят, бувший парох в Николаєві, холоївского деканата, дня 3 грудня с. р. в 78 ім роцї житя. — Вільгельмина Калїчиньска, жена управителя школи в Тури великій, в 39 тім роцї житя.

Телеграми.

Чернівцї 7 грудня. Рада громадска ухвалила просити правительство і парлямент о заснованє вистої гімназиї з румуньскими і рускими клясами паралельними в низших відділах.

Рим 7 грудня. До аґенциї Стефанїого доносять з Константинополя, що консулї: італїяньский, англїйский, французский і російский в Ерзерумі, підписали меморандум, в котрім констатує ся, що насильства і розрухи в днї 30 падолиста не викликали Вірмени. Меморандум передано вже Портї.

...вже значно довша, як була первістно, а коли так перейде кілька разів помежи валки, то із червоної як грань груди, не довшої як на пів метра, зробить ся мало що не розпалена шина, довга на 40 до 45 метрів.

Не конець на тім. Ледви що шина вийшла з під валків, як єї везуть зараз під пилу, котра насампперед обрізує єї один конець, відтак ріже з цїлої шини кусні на 9 метрів довгі, бо після припису не повинні шини на зелїзницях бути довші; наконець обрізує ще й другий конець. По сїй роботї треба ще шину вигладити і вирівнати і в тій цїли перепускають єї ще через кілька машин. Готові шини вивозять на двір і там складають, а відтак ще пробують їх силу. Проба відбуває ся двояким способом: на удар і на розірванє. Шину завішують за оба кінцї свобідно і по самій серединї бють молотом, що важить сто сотнарів. Коли шина пукне від удару молота, заким вигне ся на 60 мілїметрів від простої лінїї, то всї шини зроблені з одного і того самого відливу сталя суть нездалі і їх перетоплює ся на ново на сталь. Давнїйше куповано такі шини і роблено з них всїлякі знаряди господарскі; нинї нема на них покупу і они перетоплюють ся. Добра шина може вигнути ся під молотом і на 120 мілїметрів від простої лінїї, а мимо того не пукне. На розірванє не пробують самих шин, лиш з тої самої сталї, з котрої зроблені шини, роблять на метер довгу, а на великий палець грубу штабу, котру відтак розриває машина. До розірваня такої штаби треба сили 334 коний. Скоро штаба розірве ся, то и шини зроблені з тої самої сталї суть нездалі.

Коли ми вже при шинах, то не від річи буде туг згадати і про те, як роблять ся колеса від ваґонів зелїзничих. Ріжниця в материялї есть та, що коли шини роблять із сталї Бесемера в описаний повисше спосіб, то колеса роблять ся із т. зв. литої сталї. Литу сталь лекше виробити, бо єї робить ся з мішанини ріжних родів зелїза і відразу в горнї. Горна до робленя литої сталї, або т. зв. печі Мартіна, суть то печі, до котрих зпід споду впускає ся рівночасно але окремими проводами воздух і ґаз. Мішанина ґазу і воздуха горить понад сподом печи, на котрім знаходить ся зелїзо. Спід печі есть в одну сторону нахилений і там есть зроблений отвір, котрим випускає ся готова сталь до підставленого на візку кітла. Скоро стане випливати з печи готова сталь і маючи 2 до 3000 степенів тепла вийде ся з холодним воздухом, то робить ся такий шум, сталь так шипить і нищить, що чоловік аж не знає, що з ним діє ся. Виливаюча біла сталь так сьвітить ся, що аж не можна дивити ся, а пускає з себе таку горяч, що робітники порають ся при роботї на пів нагі; хто же тій роботї лиш приглядає ся, мусить здалека стояти, бо не привик анї до такого сьвітла, анї до такої горячи. Скоро котел наповнив ся, везуть его робітники зараз на місце до відливаня. Там бере его зараз величезна підойма, підносить в гору і на даний знак стає перед кождою формою колеса, зробленою з глини. Наливанє до форми не тревае довше як мінуту, почім підойма посуває котел над другу форму. Тим способом відливає ся колеса від льокомотив і ваґонів.

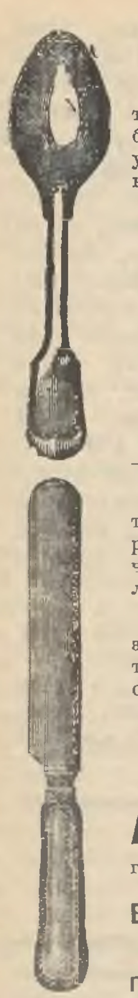
Не довше, як отсе ми тут розповіли, відбуває ся цїле відливанє і робота кінчить ся, а робітники беруть ся до другого горна, в котрім вже сталь готова. Так відбуває ся робота день за днем, ніч за ночию; робітники зміняють ся, одні ідуть спочивати другі стають на їх місце до роботи, а люди відтак їздять тими колесами і по тих шинах, та й на думку їм не приходить, кілько то треба було розуму, промислу і штуки, кілько труду і працї, щоби відтак за малі гроші переїхати до кількох годин кількадесять миль.

(Дальше буде).

— **Книгарня наукового тов. ім. Шевченка** у Львові, улиця Академічна ч. 8. продає слїдуючі книжкі: Вас. Чайченко. Під хмарним небом, поезиї часть І, 1 зр., Книга казок, поезиї часть II, 60 кр., Твори прозаїчні ч. І. 80 кр., ч. II. кр., ч. III. 80 кр. — Записки Товариства імени Шевченка ч. I, II, III, IV. по 1 зр.— Тарас Шевченко. „Кобзар" 2 томи 4·50 зр., з пересилкою 5 зр. — Павло Граб. Збірник поезий ч. І. 20 кр., З чужого поля. Переклади 20 кр. — Іван Сурик. Твори, з московского 10 кр. — Олекс. Колесса. Шевченко і Міцкевич 1 зр. — Ґерінґ-Герасимович. Що то є господарність 30 кр. — Шевченко з бандурою над Днїпром 25 кр. — Осип Маковей: Поезиї ч. І. 20 кр. — Михайло Старицкий. В темнотї драма 20 кр. — Юлїй Верне. Подорож довкола землї 50 кр. — Молитвенник народний (фонетичний) 15 кр. — Марко Кропивницкий. Титарівна драма 20 кр.

Надіслане.

За редакцию відповідає: Адам Кревхецкий.

Великий крах!

Новий Йорк і Льондон не щадили европейского континенту і велика фабрика товарів зі серебра змушена була продати цілий запас за дрібну ціну роботи. Єсьм уповажнений виконати то поручене. Посилаю длятого кождому слідуючі предмети лише за **6·60 зр.**

- 6 штук найлучших **ножів столових** з правдив. анґлійск. кліпґою.
- 6 штук америк **патент. вилок срібних** з 1 штуки.
- 6 „ „ **ложок срібних.**
- 12 „ „ **ложочок срібних.**
- 1 америк. **патент. хохля срібна**
- 1 „ „ **мала хохля до молока срібна.**
- 2 штук америк. **патент. кубків срібних до яєць.**
- 6 „ анґлійских **тацок Віктория**
- 2 „ ефектовних **ліхтарів столових.** 96
- 1 „ **ситко до гербати.**
- 1 „ **розпиляч до цукру.**

44 штук разом лише **6·60 зр.**

Всї повисші штуки **(44)** коштовали давнїйше **40 зр.** тепер можна їх набути за найнизшу ціну **6·60 зр.** Американьский патент. срібло єсть білим металем, заховуючим срібну барву через 25 літ, за що ручить ся. Найліпшим доказом, що оголошене не полягає

на обманї,

зобовязую ся публично, відослати кождому гроші, кому товар не подобає ся, длятого нїхто не повинен занехати спосібности набути **чудного ґарнітуру,** надаючого ся особливо на

гарний подарунок слюбний

як також для кождого лїпшого дому.

Набути можна лише у

А. ГІРШБЕРҐА

головоі аґенциі сполучених американьских фабрик товарів з патентованого серебра.

Відень, II., Rembrandstrasse 19 Телєфон 7114.

Посилка на провінцию за побранем або готівкою.

Порошок до чищеня 10 кр.

Правдиві лише з убочною маркою охоронною. (Металь здоровля).

Витяг з листів узнаня:

Фундель-Румунія.

Впов. Пане! Прислані товари вдоволили мене цілком, прошу еще о один цілий ґарнітур

Франц Дворнїцкий ц. к. жандарм.

Краків

Впов. Пане! Прошу знов о ґарнітур, перша посилка була добра.

Б. Ольшевский ст. учит.

Торговля чаю

ВОЛЯ

в Ґранд-готелю

пасаж Гавсмана,

Львів. 94

Чоботи до польованя і подорожи, також берлячі фільцові всякого рода власного виробу непремакаючі, калоші суконні окладані ґумою, правдиві російскі, поручає **фабрика капелюхів і цилїндрів Антона Кафка у Львові,** Ринок ч. 29 камениця Андріолього, а від сторони ОО. Єзуітів Театральна 12.

Інсерати

(„оповіщеня приватні") як для „Народної Часописи" так також для „Ґазету Львівскої" принимає лиш „Бюро Дневників" **ЛЮДВИКА ПЛЬОНА,** при улици Кароля Людвика ч. 9, де також знаходить ся Експедиция місцева тих ґазет.

ІВАН КРІЗЕ

годинникар

у Львові ул. Собіского ч. 4.

поручає свій **склад годинників** женевских, кишеневих париских, подорожних, віденьских стінних і шварцвальдских. 109

Репарациі як найстараннїйше і найдешевше виконує.

Правдиве, если золотисто лякерована пушка має на червонім поли повисшу марку охоронну.

Правдива, мити ся даюча

фрацуска

маса підлогова

єсть найлучшим і найдешевшим средством домовим до запущаня паркетів, підлог мягких лякерованих і повлечених ілїнолеум. Сохне сейчас і дає без **щітки** зеркальний полиск. На складі безбарвна,! ясно-жовта, жовта, темно-жовта, червена і оріхова.

Цїна за пушку 1 зр. 60 кр., 85 кр. і 45 кр. Одинокий продуцент

Schneider & Comp.

Відень V/2.

До набутя: у **Вольфа Чопа у Львові,** Тадея Шарфа в **Тарнові,** Теофіля Яблоньского в **Дрогобичи,** І. Костеркевича вдови в **Новім Санчи,** Лехицкого і Костеркевича в **Стрию,** Озіяса Айснера і Льва Букетиньского в **Самборі** і у всїх більших торговлях корінних, дроґуериях і складах фарб. 97

Бюро дневників і оголошень

Л. ПЛЬОНА

у Львові

улиця Кароля Людвика ч. 9.

приймає

абонамент на всї дневники по цїнах оригінальних.

Поручає ся

торговлю вин ЛЮДВИКА ШТАДТМІЛЛЬЕРА у Львові.

Бюро дневників і оголошень **Л. Пльона** у Львові

улиця Кароля Людвика число 9, приймає

абонамент на всї дневники по цїнах оригінальних.

З друкарні В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.